

گفتمان هویت جهانی و تقابل آن با ساختارهای قدرت در آثار بانوان هنرمند عرب معاصر

حمیده صفایی عرشی^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته نقاشی دانشگاه الزهرا (س)

منصور حسامی

دانشیار دانشگاه الزهرا (س)

چکیده

ساختارهای سنتی و کهن قدرت از دیرباز متر صد سلطه‌جویی بر زیر دستان و منفک کردن خویش از دیگران می‌باشند. اما در دنیای پست مدرن کنونی که جریان جهانی‌شدن فراگیر گشته است این ساختارها مورد نقد قرار گرفته است. هنر پست مدرن عربی نیز با درخششی چشمگیر این فراروایت‌ها را به چالش کشیده و بانوان هنرمند عرب از دیدگاه زنانه مسئله را واکاویده‌اند. مطالعه پیش رو به روش توصیفی-تحلیلی و با رویکردی فرهنگ‌شناسانه به پرسش امکان یا امتناع حفظ هویت در بستر جهانی‌شدن و چگونگی تقابل هویت معاصر با ساختارهای قدرت پاسخ می‌دهد. در این راستا با استفاده از منابع معتبر کتابخانه‌ای، اینترنتی و مصاحبه‌ای آثار سه تن از هنرمندان عرب: مونا حاطوم، نادیا کعبی - لینکه و منال الدویان مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به نتایج حاصله: ۱- با در نظر گرفتن بازه زمانی هنر پست مدرن عربی و تحولات آن کشورها، جنگ، مهاجرت و شکل‌گیری دیاسپوراهای دور از وطن تمایل به ابراز هویت بومی، فرهنگی و منطقه‌ای با دیدگاه پسا استعماری رشد یافته است. ۲- آثار بانوان عرب با موضوعاتی حول محور هویت جنسیتی و هویت منطقه‌ای مصادیق فرا اورینتالیستی و پسا فمینیستی دارد که کاملاً در تقابل با ساختارهای قدرت و در جهت گفتمان جهانی حرکت می‌کند.

واژگان کلیدی

هویت، جهانی‌شدن، زنانگی، ساختارهای قدرت، هنر معاصر عرب.